

DOORPAKKEN OP ASBEST

Remi Poppe, oud-Kamerlid SP
Henk van Gerven, Kamerlid SP, woordvoerder Milieu
Patrick van Lunteren, beleidsmedewerker

Den Haag 2013

INHOUD

DOORPAKKEN OP ASBEST	1
INLEIDING	5
SAMENVATTING	6
OPVOLGING VAN DE INVENTARISATIES OP SCHOLEN	7
INVENTARISEREN VAN ALLE OVERGEBLEVEN PUBLIEKE GEBOUWEN	8
VERBETERING VAN DE TOEZICHTS- EN HANDHAVINGSKETEN	9
CERTIFICERING	10
COMMUNICATIE	11

INLEIDING

Het inventariseren op asbest van de 6977 schoolgebouwen van voor 1994, verloopt traag. De inventarisaties worden op last van staatssecretaris Mansveld vrijwillig uitgevoerd. Pas van een derde van de scholen is nu na meer dan twee jaar bekend hoe het zit, meldt de Staatssecretaris 5 maart 2013 in haar brief aan de Kamer¹. Vorig jaar zomer zouden we van alle scholen weten of er asbest aanwezig is. Dat beloofde haar voorganger Joop Atsma nog². We missen door die slappe opstelling nog altijd informatie van zo'n 4400 schoolgebouwen. De SP ziet dan ook liever een verplichting waardoor de druk en snelheid groter wordt. 18 mei jongstleden stierf in De Bilt Marius Coenraats. Hij werd op zeer jonge leeftijd op zijn basisschool blootgesteld aan asbest. Volgens deskundigen is hij niet de enige: er gaan jaarlijks tien mensen dood door besmetting op school³. We zien nog te vaak dat scholen (nu pas) gesloten worden omdat na inventarisatie een besmetting wordt ontdekt. Dat kan toch niet! Laten we dus stevig doorpakken op de scholen en ziekenhuizen en ook alle overige publieke gebouwen inventariseren.

Wat de SP betreft doen we dat op vijf fronten:

- Inventarisatie op de scholen
- Inventarisatie van alle overgebleven publieke gebouwen
- Verbetering van de toezichts- en handhavingsketen
- Certificering
- Communicatie.

¹ Kamerbrief Staatssecretaris Mansveld, 5 maart 2013

² <http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1839736/2011/02/17/Alle-scholen-moeten-voor-juli-2012-asbestonderzoek-doen.dhtml>

³ <http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1234483/2008/03/27/Zeker-tien-doden-door-asbest-in-scholen.dhtml>

SAMENVATTING

18 mei jongstleden stierf Marius Coenraats uit de Bilt door asbestblootstelling op zijn basisschool. Elk jaar overlijden tien mensen door besmetting met asbest op school. Ondanks de kennis over de zeer schadelijke gevolgen van asbest wordt er onvoldoende doorgepaktd bij het voorkomen van besmetting met asbest. 4400 schoolgebouwen zijn nog steeds niet geïnventariseerd. Door onkunde vindt veel verspilling plaats. Zo verloor Utrecht 11 miljoen bij een onoordeelkundige renovatie van een flatgebouw in Kanaleneiland en verdampte 11 miljoen onnodig door geblunder bij de asbestsanering van het provinciehuis. De SP pleit voor een verplichte inventarisatie van alle scholen en overige publieke gebouwen van voor 1994. De inventarisatie van scholen dient voor 1 januari 2014 en van overige publieke gebouwen voor 1 juli 2014 te zijn afgerond. Het toezicht en de handhaving dient te verbeteren, waarbij er beter moet worden samengewerkt tussen de inspecties, controlerende organen en politie. Bij gemeenten en Regionale Uitvoerings Diensten dienen asbestspecialisten aanwezig te zijn. Bij de certificeringsbedrijven moeten *naming* en *shaming* worden toegepast. De bevolking heeft recht op eenduidige communicatie bij asbestproblematiek. Het is tijd om door te pakken.

OPVOLGING VAN DE INVENTARISATIES OP SCHOLEN

Nu er van een derde van de scholen bekend is of er asbest zit, moet dat natuurlijk ook leiden tot het opstellen van goede beheerplannen. Veel van de scholen hebben zich overigens wel beperkt tot het doen van slechts een quickscan. Ook zijn nog steeds niet alle inventarisatierapporten van goede kwaliteit, leren wij van gemeentelijke toezichthouders. Op scholen waar de inventarisatie al wel goed heeft plaatsgevonden kan direct een beheers- of liever nog saneringsplan worden opgesteld. Dat zou wat de SP betreft op 1 januari 2014 voor alle scholen waar asbest is aangetroffen moeten zijn opgesteld. Waar er acuut risico voor de gezondheid van leerlingen en leerkrachten dreigt moet dat natuurlijk sneller.

- Verplicht scholen tot inventarisatie.
- Nadere inventarisatie op alle scholen waar een quickscan of onvolledige inventarisatie heeft plaats gevonden.
- Op 1 januari 2014 hebben alle scholen met asbest een asbestbeheersplan of saneringsplan.

INVENTARISEREN VAN ALLE OVERGEBLEVEN PUBLIEKE GEBOUWEN

Veel overheidsgebouwen zijn gebouwd in de jaren 60, 70 en 80 van de vorige eeuw. Juist toen is veel asbest gebruikt in plaatwerk, isolatie, vloerafwerking, daken, katten, buizen enzovoort. Ondanks renovatie en verbouwingen is in de meeste gebouwen nog steeds asbest aanwezig. Dagelijks komen er vele bezoekers die er blootgesteld kunnen worden aan het asbest. Gebouwen ook waar de overheid zelf verantwoordelijk is voor veiligheid en gezondheid van werknemers en bezoekers. De slag om de scholen en ziekenhuizen heeft er toe geleid dat er veel meer gekwalificeerde asbestinventariseerders zijn in Nederland. Zover wij konden nagaan, zijn er nu zo'n 521 ten opzichte van circa 110 een jaar geleden. Dat betekent dat we, anders dan de Staatssecretaris in haar brief verwoordt, ruim voldoende capaciteit hebben om alle overige publieke gebouwen op asbest te inventariseren. Dat kan op 1 juli 2014 afgerond zijn.

- Op 1 juli 2014 zijn alle openbare gebouwen op asbest geïnventariseerd.

VERBETERING VAN DE TOEZICHTS- EN HANDHAVINGSKETEN

Deskundigheid en doorpakken kunnen veel geld besparen. Dat schreef de SP al eerder op⁴. Dat we in een jaar ruim 400 inventariseerders kunnen opleiden geeft al aan dat het niet heel veel tijd en geld kost om aan gekwalificeerd en deskundig personeel te komen.

Het is dan ook verwonderlijk dat er nog altijd zoveel misgaat. In Utrecht was het afgelopen jaar wel heel erg raak. Daar leidde die ondeskundigheid tot 11 miljoen euro schade bij de renovatie van een flat in Kanaleneiland. Niet veel later werd bekend dat geblunder bij asbestsanering van het provinciehuis een schadepost van 11 miljoen opleverde. Van die 22 miljoen hadden in de provincie Utrecht over de duim genomen wel 11.000 gebouwen⁵ geïnventariseerd kunnen worden. Dat zijn meer gebouwen dan provincies en gemeenten in bezit hebben!

Jammer genoeg is Utrecht geen uitzondering. Uit het hele land bereiken ons berichten dat het mis gaat. Sinds de motie-Poppe uit 2010 moet elke gemeente een deskundig toezichthouder Asbest in dienst hebben⁶. De uitvoering van die motie laat duidelijk te wensen over. Nu de vorming van Regionale Uitvoerings Diensten (RUD's) in volle gang is, ligt daar een nieuwe kans. In de kwaliteitscriteria wordt de Asbestdeskundige verplicht gesteld. (maar pas op 1 januari 2015)

- Gemeenten leiden nog dit jaar ambtenaren op tot Deskundige Toezichthouders Asbest en zorgen dat alle asbest-taken (toezicht, calamiteiten, illegaliteit) goed geregeld worden of:
- Zorgen dat dit jaar bij alle RUD's een team van deskundige toezichthouders Asbest aanwezig is dat bij calamiteiten, illegaliteit, brand en andere problemen direct kan optreden.
- De Minister zorg samen met IPO en VNG dat het specialisme asbest onderdeel wordt van het basistakenpakket van de RUD'S.

Om ook echt door te pakken werken die toezichthouders van de RUD's mee aan de ketenaanpak asbest. Specialistische teams van inspecteurs uit verschillende inspectiediensten (ISZW, ILT, gemeenten, Politie) werken samen in de regio bij de aanpak van malafide praktijken met verwerking van asbest. Landelijk delen die teams de kennis om de kwaadwillende bedrijven het werken onmogelijk te maken. Daarvoor zijn diverse ICT-instrumenten ontwikkeld waarvan de controlelijsten en de Inspectie Alert Asbest van het Programma Informatieuitwisseling Milieuhandhaving (PIM) het meest vergaand en uitgebreid zijn⁷.

- De positieve ervaringen in de zogenaamde pilots/proeftuinen moeten snel landelijk gedeeld en benut worden.

⁴ SP rapport: Sanering asbestcement daken. Ook niets doen geeft veel kosten, 2009

⁵ Een gemiddelde gebouwinventarisatie kost rond de 1500 tot 2000 euro

⁶ 22 april 2010 Motie-Poppe

⁷ <http://www.informatieuitwisselingmilieu.nl/nieuwsbericht.php?id=16&nwsid=4>

CERTIFICERING

Wekelijks worden officieel 1000 tot 1500 asbestsaneringen uitgevoerd door gecertificeerde bedrijven, zo geven Bartels en ISZW aan. Daarbij gaat ergens in de keten in veel gevallen wat mis. Bedrijven moeten weten waar ze aan toe zijn, zeker omdat er meerdere toezichthoudende instanties (ISZW, CKI, gemeenten, OD, politie) actief zijn. Het is goed om uit de praktijk te vernemen dat er nu in 2013 daadwerkelijk bedrijven, door signalen van ISZW en gemeenten en op basis van toezicht door CKI's, na herhaald falen hun certificaat wordt afgenomen. Dat werd tijd want Minister Donner had al in 2009 beloofd dat bij twee overtredingen het certificaat ingetrokken zou worden. Gelet op de grote hoeveelheid zaken die misgaan moeten dat er vast meer worden. Daar zal een consequent toetsingskader voor moeten worden gehanteerd. Toezichthouders en bedrijven moeten weten waar ze aan toe zijn als het om asbest gaat.

- Het toetsingskader voor toezichthoudende instanties als ISZW, CKI en gemeenten op basis waarvan sancties worden gegeven aan niet nalevende bedrijven, moet eenduidig zijn voor alle partijen.
- Pas *naming* en *shaming* toe zodat opdrachtgevers een keuze kunnen maken op basis van kwaliteit.

COMMUNICATIE

Als iemand asbest wil verwijderen is er voor hem of haar veel informatie te vinden. Bij Infomil, bij gemeenten en bedrijven in brochures en op websites. De informatie is helaas inconsistent en verwarrend omdat - zo lijkt het - de expertise en daarmee interpretatie van regels verdeeld is over vele organisaties in het land (TNO, RIVM, Min I&M en SZW,GGD etc). De vorige Staatssecretaris van Milieu, Atsma en de huidige Minister van SZW, beloofden gemeenten te faciliteren bij communicatie naar de burgers. Dat had al lang uitgevoerd kunnen worden. Elke dag wachten is er een te veel. De communicatie richting bouw- en aannemersbedrijven is helemaal tweeslachtig. Door informatie over afschaffen van regels voor bouwen door de Minister van BZK en sloopmeldingen door de Minister van I&M botst deze informatie met de strikte regels voor asbestsanering. Zijn er nu meer of minder regels? Eenduidigheid is belangrijk.

- Faciliteer zoals toegezegd de gemeenten met instrumenten voor eenduidige communicatie aan burgers.
- Zorg voor eenduidige informatie voor bouw- en sloopwereld.

[WWW.SP.NL](http://www.sp.nl)